

THÔNG TIN

THẤT BẠI CỦA CHAVEZ: MỐI NGUY HIỂM CHẾT NGƯỜI CẢ ĐỐI VỚI BOLIVIA VÀ CUBA

LTS. Bài viết dưới đây do TTXVN (La Habana 4/12/2007) giới thiệu, có một số thông tin đáng quan tâm về khu vực Mỹ Latinh (*dù thể hiện quan điểm riêng của tác giả*), chúng tôi xin giới thiệu lại để bạn đọc tham khảo:

Ngay sau khi hội đồng Bầu cử Quốc gia Venezuela thông báo chính thức kết quả bỏ phiếu cải cách Hiến pháp nghiêng về phe không tán thành, nhiều bài viết phân tích nguyên nhân thất bại của Tổng thống Chavez và những hậu quả của nó tác động đến các nước trong khu vực. Chúng tôi xin giới thiệu bài viết của nhà xã hội học thiên Tả gốc Đức - Heinz Dieterich Steffan, một chuyên gia nghiên cứu nổi tiếng về các vấn đề địa chính trị, đăng trên Website của Hãng tin Bolivar (ABN) và nhiều hãng tin khác của khu vực Mỹ Latinh ngày 03/12/2007.

1. Khả năng cáo chung của các chính phủ ở Bolivia, Venezuela và Cuba trong thời gian từ 2008 đến 2010

Việc Tổng thống Chavez bị thất bại mang tính chiến lược trong cuộc trưng cầu dân ý về Hiến pháp, cùng với thất bại chiến lược của chính phủ ông Evo Morales ở Bolivia và tình hình ngày càng cùng quẫn ở Cuba đã tạo ra một tổng quan vô cùng trầm trọng cho các lực lượng tiến bộ Mỹ Latinh. Có thể chính phủ của Hugo Chavez và của Evo Morales không tồn tại nổi trước những đòn phản công trong năm 2008 và hình mẫu Cuba cũng sẽ kiệt quệ trong thời gian từ 2009 đến 2010, nếu không có những biện pháp thực tế tức thời.

Đây là lúc khó khăn và đau đớn để phân tích một cách lạnh lùng thất bại nói

trên; nhưng không thể không làm vì hai lý do: Đây là một cuộc chiến tranh và trong mọi cuộc chiến thì lúc kẻ thù thất bại và lúng túng chính là thời cơ lý tưởng để tiêu diệt bằng một đòn quyết định. Như vậy, sự thất bại không cần thiết và không tránh khỏi ở Venezuela là sản phẩm của tư tưởng đặc thắng, duy ý chí và thiếu tranh luận phê phán trong và ngoài tiến trình cách mạng. Cách duy nhất để cứu vãn tiến trình cách mạng giờ đây là biết phê phán một cách hợp lý các nguyên nhân thất bại và nắm bắt một cách thực tế những khả năng chiến thắng còn lại.

2. Hệ thống công quyền: nguyên nhân chính dẫn đến thất bại

Quốc hội

Nguyên nhân chính dẫn đến thất bại ở Venezuela là hệ thống công quyền ngành dọc của tiến trình cách mạng Bolivar. Điều này thấy rõ ở cả ba cơ quan lãnh đạo: Quốc hội, Nội các và Đảng, là những nơi Tổng thống không có phản biện. Quốc hội thực chất là một cái thùng rỗng kêu to ý nguyện của Tổng thống với những ông nghị dưới trướng "ba quân" cứ gặt đầu lia lia mọi thứ mà Tổng thống đưa ra, kể cả những thứ không khả thi. Để tình hình này xảy ra, trách nhiệm phần lớn thuộc về các nghị sĩ trong chính phủ, những người không muốn mất bổng lộc, quyền hành.

Đảng và Nội các

Điều tương tự cũng xảy ra trong Đảng cầm quyền (Phong trào nền Cộng hoà thứ Năm - MVR, nay là Đảng Xã hội Chủ nghĩa Thống nhất Venezuela - PSUV) và cả trong Nội các. Mối quan hệ giữa Tổng thống với các bộ trưởng trong nội các là quan hệ tay đôi chứ không phải quan hệ

tập thể. Tổng thống không tham gia các buổi họp nội các, chính vì thế mà các nhóm có thế lực của Giai cấp Chính trị Mới (NCP) tự giải quyết với nhau trong khuôn khổ định hướng và dưới quyền phủ quyết của Tổng thống.

Nhóm thống lĩnh Giai cấp Chính trị Mới - đang tủa những chiếc vòi kiểm soát sân bay Caracas, đường sá, gây ảnh hưởng trong Cục Tình báo, trong Bộ Ngoại giao, trong việc đề bạt các tướng lĩnh của Lực lượng Vũ trang Quốc gia (FAN), thậm chí trong cả giao dịch cổ phiếu kinh tế mạnh - chính là nhóm do Tỉnh trưởng tỉnh Miranda, ông Diosdado Cabello, cầm đầu.

Thế chế lãnh đạo nội các của Tổng thống dựa trên hiệp thương tay đôi thay vì hiệp thương theo khối và công nhận quyền phủ quyết của Tổng thống, được cấu thành bởi hai yếu tố: chủ nghĩa cơ hội đặc quyền đặc lợi của các bộ trưởng - Nhà nước Venezuela của Bolivar có lẽ là nhà nước dân chủ tư sản duy nhất mà ở đó các bộ trưởng không bao giờ từ chức - và ý thức tương hợp cho rằng sự đảm bảo duy nhất của quyền lực nằm ở mức độ được lòng dân của Tổng thống. Chỉ ít thì tiền đề thứ hai giờ đây cũng phải xem lại.

Đối với Tổng thống thì điểm nổi trội của hệ thống này là không tập trung quyền lực và giữ được một khung cách nhất định trong những trường hợp các bộ trưởng có biểu hiện tham nhũng, thiếu năng lực và thiếu nghiêm túc thảo luận trong nội các. Khi vắng mặt thì không có gì phải gánh chịu trách nhiệm trực tiếp cả. Đã xảy ra nhiều chuyện, ví dụ như ông Bộ trưởng Tài chính bước vào phòng họp và tuyên bố: "Hiện tôi có hàng tỷ Bolivar. Các anh đề xuất đi. Các anh được phép rồi mà".

Cái giá chính trị mà Tổng thống phải trả cho hệ thống điều hành này là thiếu thông tin thực tế và xung quanh ông ở dinh Miraflores cũng như trong nội các của ông đầy rẫy những kẻ cơ hội thuộc Giai cấp Chính trị Mới nhiều khi không đủ năng lực đảm đương chức vụ làm nảy sinh cách quản lý quan liêu, xa rời quần

chúng nhân dân. Thêm vào đó là cái vòng sàng lọc tình hình thực tế của bộ máy quản lý trong dinh Miraflores; ví dụ như các thanh tra do Tổng thống cử đi tìm hiểu một số vấn đề nào đó đều phải chui qua "nút cổ chai" là Bộ Phủ Tổng thống và các "Ban, Phòng" nghiên cứu tình hình hơn thế nữa, tất cả phải thông qua các "cổ vấn" nước ngoài non choẹt (Tây Ban Nha, Pháp) thiếu kinh nghiệm, không có trình độ chính trị nhưng lương bổng lại quá ngon lành.

Tình hình trên cũng lan ra phạm vi quốc tế, tạo một vòng vây tung hứng quốc tế gồm toàn các nhà trí thức cá nhân hay tập thể sống bằng vài ba cái giải thưởng văn hóa vô duyên với 100.000 USD hoặc 150.000 USD, như mấy trang website cánh tả thường gạt bỏ không đăng những cuộc thảo luận gay gắt về sự phát triển của các quá trình tiến bộ ở Venezuela, Cuba và Bolivia.

3. Dấu hiệu cảnh báo: những ngày xấu số

Cái thứ hàng định "rao bán" cho dân chúng, cái cách Hiến pháp, là đồ phế phẩm đến mức không thuyết phục nổi 1/4 số cử tri. Có những điều khoản mang tính chiến thuật vô lý như nói thêm nhiệm kỳ của Tổng thống từ 6 năm lên 7 năm. Có những yếu tố kinh tế không khả thi như rút ngày làm việc xuống 6 giờ. Có những đề xuất về cơ cấu tổ chức như thành lập các hội đồng thôn xã chẳng hạn, làm cho người ta nghĩ tới sự hiện diện của một nền độc tài cách mạng ở Venezuela, là điều mà người ta không muốn. Trong suốt chiều dài lịch sử Mỹ Latinh chỉ có hai nền độc tài cách mạng mà thôi: một ở Cuba kéo dài từ năm 1960 đến giữa những năm 1970, và một ở Paraguay do ông Gaspar Francia thiết lập vào thế kỷ trước.

Cái cách Hiến pháp là một sản phẩm quá tự tin của giới cầm quyền cho rằng với một Tổng thống hợp lòng dân - người mà trong lúc nguy nan nhất của tiến trình đã bị cách ly khỏi nhiệm sở một

tuần và với việc tăng mạnh lương cho y bác sỹ, cho giáo viên và các khu vực xã hội khác cộng với những món quà hậu hĩnh nhân dịp lễ Noel và ngày làm việc 6 tiếng thì chắc chắn sẽ được thông qua.

Tất cả những điều đó đã cảnh báo về một thất bại có thể xảy ra trong trận chiến không cần thiết và mạo hiểm này: Trong cuộc bầu cử tháng 12 năm 2006, Tổng thống chỉ giành được 7,3 triệu phiếu chứ không được 10 triệu như ông tuyên bố; bộ máy quyền lực trong phủ Tổng thống không có khả năng tập hợp các phe nhóm đồng minh khác trong chính phủ tham gia đảng cầm quyền mới - Đảng Xã hội chủ nghĩa Thống nhất Venezuela (PSUV); từ lâu chính phủ không có khả năng biến kênh truyền hình Phương Nam thành kênh truyền hình có quyền lực thực tế và cuối cùng là coi thường cái giá chính trị phải trả cho việc đánh mất quan hệ đồng minh với Tướng Baduel, đáng lẽ ra có thể tránh được.

4. Cuộc khủng hoảng tồn vong vào năm 2008

Khả năng chế chế đầu tiên có thể xảy ra là cánh hữu sẽ thay thế chính phủ của Tổng thống Chavez vào tháng 1 năm 2010 thông qua cuộc bỏ phiếu tín nhiệm giữa nhiệm kỳ. Nhưng Washington sẽ không chịu chờ đến lúc đó. Trong chiến tranh, trận đánh điểm huyết là trận đánh vào lúc kẻ địch bị thất bại và lúng túng. Có nghĩa là ngay từ bây giờ Washington sẽ ra những đòn quyết định đánh vào những sườn yếu của cách mạng dân tộc chủ nghĩa - theo hướng phát triển ở Mỹ Latinh để biến trận đánh thắng lợi thành cuộc chiến thắng lợi.

Chính phủ đầu tiên sẽ đổ theo kịch bản này là chính phủ của ông Evo Morales ở Bolivia, bởi vì ở đó Washington đã tạo được thế cờ dẫn gần đến nước chiếu tướng rồi. Còn ở Venezuela ngòi nổ sẽ được châm, bởi lẽ ngoài cuộc nổi loạn của phe chính thể đầu sỏ - đế quốc thì cuộc khủng hoảng kinh tế sẽ trầm trọng hơn trong năm 2008, nếu chính phủ không có biện pháp khẩn cấp tức thời.

Giới cầm quyền cấm bàn luận về kinh tế vĩ mô. Tuy nhiên, bất kỳ nhà kinh tế nào cũng có thể suy đoán rằng việc cân đối chức năng cho nền kinh tế thị trường sẽ làm nảy sinh vấn đề. Lạm phát hiện ở mức 18% sẽ đạt đỉnh điểm mới với việc tăng sức mua trong dịp cuối năm để rồi sau đó nguội dần, và phe đối lập sẽ tận dụng tình hình này. Giá hành chính (do Nhà nước qui định) và sự điều tiết các mặt hàng lương thực thực phẩm cơ bản, ngoại tệ quốc tế và mức tiêu dùng năng lượng trong nước ngày càng làm biến dạng mối quan hệ cung - cầu, dẫn tới không thể kiểm soát nổi nền kinh tế, tạo ra chợ đen, tham nhũng, quan liêu và mất khả năng cung ứng.

Ý tưởng thay thế đầu tư nước ngoài bằng đầu tư của Nhà nước, không những không kiểm soát nổi nó, mà còn đồng thời tạo ra gánh nặng điều tiết quá mức cùng với các mức giá hành chính không thực tế do quá đề cao năng lực của Nhà nước trước sức mạnh của thị trường. Nền kinh tế Venezuela vẫn là nền kinh tế thị trường tư bản chủ nghĩa và thượng tầng kiến trúc của nó vẫn là một thượng tầng kiến trúc dân chủ tư sản, chính nó quyết định mọi lựa chọn cho chính sách kinh tế của dinh Miraflores. Ý chí thay đổi cách mạng và lòng mong ước giúp đỡ người nghèo không thể thắng nổi những thực tế khách quan, giống như việc Mao Trạch Đông đã thử nghiệm với "Bước đại nhảy vọt" hay Fidel trong vụ mía 10 triệu tấn đường trước đây. Chủ nghĩa duy ý chí có những giới hạn khách quan của nó.

5. Làm thế nào tránh được sự đổ vỡ của chính phủ ?

Thất bại trong cuộc trưng cầu dân ý vừa qua về cơ bản đã làm suy yếu quyền lực của Tổng thống trên bốn mặt trận: 1) trước lực lượng đối lập; 2) trong bộ máy công quyền với các chú cá heo của Giai cấp Chính trị Mới đang gấp rút chuẩn bị sân khấu cho vở diễn "Chủ nghĩa Chavez không có Chavez"; 3) trong chính sách đối ngoại; và 4) trong các Lực lượng Vũ

trang. Chủ yếu là mặt trận thứ tư nếu chúng ta nhớ lại cách đây ba tháng đã xảy ra cuộc binh biến ở một Quân khu (CORE) của Lực lượng Cảnh vệ Quốc gia.

Để thất bại này không trở thành trận Waterloo cho Tổng thống thì cần đổi mới hệ thống lãnh đạo của phái theo tư tưởng Bolivar trong đảng, trong Nhà nước và trong Quốc hội; đồng thời xây dựng các cơ quan phản biện ở các cấp đảm tranh luận các đề xuất của Tổng thống. Các cơ quan này phải bao gồm nhiều thành phần để đảm bảo hoạt động có hiệu quả, kể cả các thành phần chính trị rộng lớn khác nhau từ Tướng Alberto Mueller Rojas khét tiếng mỉa dân và độc ác đến Tướng Raul Isaias Baduel, đại diện cho trung tâm chính trị; các đảng phái và công đoàn cánh tả đang hình thành, phong trào Chủ nghĩa xã hội khoa học thế kỷ XXI và các phong trào xã hội khác, miễn không phải là phát xít.

Cần có Hugo Chavez để tiếp tục tiến trình cách mạng, nhưng muốn có tương lai thì ông ta phải thực hiện lãnh đạo tập thể. Còn nếu không thì tiến trình do ông gây dựng sẽ đổ vỡ; bởi vì ta thấy rõ không chỉ "Cách mạng đang nuốt chửng các con của mình", mà còn các lãnh tụ cách mạng

một khi đã trở thành lãnh đạo độc quyền thì chính họ "sẽ nuốt chửng Cách mạng".

6. Điều thấy trước về chính trị

Tháng 8/2005, trong bài viết "Venezuela: 10 luận điểm về Giai cấp Chính trị Mới" tôi đã cảnh cáo nguy cơ của Giai cấp Chính trị Mới đối với cách mạng Venezuela và tháng 7 năm 2006 cũng cảnh báo trước cuộc phản công của phe chính thể đầu sỏ - đế quốc: "Chừng nào còn nguyên năm trụ cột quyền lực của phe chính thể đầu sỏ: kinh tế, quân sự, giáo hội, truyền thông đại chúng và đế quốc Mỹ - châu Âu thì chừng đó chiến tranh chưa kết thúc. Trên thực tế, có thể phe chính thể đầu sỏ - đế quốc sẽ bắt đầu phản công mãnh liệt từ năm 2008-2009".

Cuộc tấn công phản cách mạng đã bắt đầu, trong khi các lực lượng giải phóng chưa chuẩn bị tốt để đập tan chúng. Cần phải có nỗ lực lớn ngay lập tức để không bị bại trận ■

Theo tin TTXVN-TLTKĐB 8/12/2007.

TIẾN TRÌNH XÂY DỰNG LUẬT NHÀ Ở CỦA MỸ GIAI ĐOẠN 1934-1990

Trong khoảng 56 năm, từ 1934 đến 1990, nước Mỹ đã ban hành 15 đạo luật về lĩnh vực nhà ở, trung bình gần 4 năm có một đạo luật.

Trước khi có luật nhà ở đầu tiên của Mỹ ra đời, thị trường nhà ở của Mỹ đã phát triển sôi động, phát sinh nhiều vấn đề về giao dịch nhà ở, yêu cầu phát triển nhà ở... đòi hỏi phải có sự can thiệp của luật pháp.

Năm 1932, hệ thống ngân hàng cho vay nhà ở Liên bang (Federal Home Loan Bank System) đã được thành lập, bao gồm hệ thống 12 ngân hàng khu vực, chuyên cung cấp các khoản tín dụng ngắn hạn cho các thành viên của Hiệp hội tiết kiệm và cho

vay. Năm 1933, Tập đoàn cho vay của các chủ nhà (Home Owner's Loan Corporation - HOLC) đã ra đời, nhanh chóng tiến hành trợ giúp cho các vùng khó khăn về kinh tế trong lĩnh vực phát triển nhà ở.

Nhu cầu phát triển kinh tế - xã hội của Mỹ, trước khi ban hành đạo luật nhà ở đầu tiên vào năm 1934, cho thấy xã hội Mỹ có nhu cầu rất lớn về trợ giúp để phát triển nhà ở - điều này có nét khá giống với Việt Nam chúng ta hiện nay.

Trong Luật nhà ở của Mỹ, vấn đề nhà ở liên quan chặt chẽ với các vấn đề đô thị, lĩnh vực tài chính, lĩnh vực tín dụng nhà ở. Đặc biệt, lĩnh vực nhà ở có quan hệ